

Domáca príprava HN 3.1. 4.5.-8.5.2020

Žiaci, dnes si povieme niečo o komornej hudbe:

Komorná hudba

Je klasická hudba určená pre menšie zoskupenie hudobných nástrojov (2 – 9). Už jej názov napovedá, že je vhodná pre hru v menších priestoroch. Hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že je posluchácky menej atraktívna než hudba orchestrálna, má mnoho priaznivcov práve vďaka prežitiu hudobného zážitku a bezprostrednejšiemu kontaktu poslucháčov a interpretov. Ďalšie pozitívum spočíva v tom, že je dostupná pre hru v domácnostiach, školách a amatérskych hudobných zoskupeniach. Počet diel komornej hudby je obrovský a zahŕňa diela rôznej kvality, od bezcenných salónnych skladieb až po majstrovské diela.

História

Počiatky komornej hudby siahajú už do renesancie, kedy sa na šľachtických dvoroch rozšíril záujem o pestovanie hudby. Zoskupenia rôzneho zloženia tvorili hudobníci, najatými šľachticmi pre svoje potešenie. Tento trend sa udržiaval až do klasicizmu. Diela komornej hudby boli často písané len pre zábavu domácich a nemali veľkú hodnotu. V období klasicizmu však vzniklo i mnoho kvalitných skladieb, spomedzi ktorých vynikajú najmä Beethovenove sláčikové kvarteta. V období romantizmu si diela komornej hudby našli cestu z panských nádvorí do koncertných sál.

V priebehu vývoja hudby vznikali rôzne zoskupenia, ako napríklad klavírne trio a sláčikové kvarteto. Fantázií skladateľa sa ale nekladú prekážky, takže je možné skomponovať dielo pre súbor v podstate ľubovoľného zloženia. To sa výrazne preukázalo najmä v 20. storočí.

Duo

Súbor tvoria dva nástroje, prípadne nástroj a hlas. Takmer vo všetkých prípadoch je jedným z nástrojov klavír, sprevádzajúci hlas alebo melodický nástroj, najčastejšie sláčikový alebo drevený dychový nástroj. Existujú však aj skladby pre dva klavíry. Diela pre dva jednohlasné nástroje s absenciou klavíra sú kvôli obmedzeným harmonickým možnostiam vzácnejšie. Pre duá sú najčastejšie určené piesne a sonáty.

Trio

Tvoria ho tri nástroje, z ktorých je jeden takmer vždy klavír. Trio môže mať rozmanité zloženie, niektoré zoskupenia sú však častejšie. Patrí tu:

- Klavírne trio – husle, violončelo a klavír.
- Sláčikové trio – husle, viola a violončelo.
- Klarinetové trio – klarinet, viola alebo violončelo a klavír.
- Hornové trio – lesný roh, husle a klavír.

Kvarteto

Kombinácia štyroch nástrojov už umožňuje bohatšiu prácu s harmóniou a kontrapunktom i bez prítomnosti klavíra. Sláčikové kvarteto je najvýznamnejším telesom komornej hudby a boli preň napísané ťažiskové diela repertoáru.

- Sláčikové kvarteto – 1. husle, 2. Husle viola a violončelo.
- Klavírne kvarteto – husle, viola, violončelo a klavír.

Kvinteto

Patria tu súbory zložené z päť nástrojov. Najvýznamnejšie je klavírne kvinteto.

- Klavírne kvinteto – viac možností
 - klavír, 2 husle, viola a violončelo.
 - klavír, hoboj, klarinet, fagot a lesný roh.
- Sláčikové kvinteto – 2 husle, 2 violy a violončelo.
- Dychové kvinteto – flauta, hoboj, lesný roh, klarinet a fagot.

Ďalšie súbory

- sexteto – 6 hráčov
- septeto – 7 hráčov
- okteto – 8 hráčov
- noneto – 9 hráčov

Tieto telesá môžu mať rozličné obsadenie a diela pre ne sú vzácne.

Vypočujte si :

- Sláčikové kvarteto D dur- Finále (úryvok)
<https://www.youtube.com/watch?v=AyhD1K1dBPA>
- F.Poulenc: Sexteto pre klavir a dychové nástroje – 2. Časť
- https://www.youtube.com/watch?v=DD0W_6PZgt0&t=2s
Video vzniklo ako učebná pomôcka na štúdium predmetu Hudobná náuka v individuálnej forme.